

EXAMENSARBETE 5P
Folkhögskolläraryrket
Institutionen för Psykologi och Pedagogik
Linköpings universitet
HT 1999

NYTT NAMN – NYTT INNEHÅLL?

En studie om förändringen på en folkhögskolekurs

Författare: Anders Lovemo
Handledare: Lena Skördeman

SAMMANFATTNING

Arbetet är en undersökning av en utbildning på Kaggeholms folkhögskola, som har anknytning till Pingströrelsen. På denna skola har sedan 1945 bedrivits utbildning med inriktning på mission. Denna utbildning har flera gånger bytt namn. Mitt syfte har varit att genom studium av litteratur och kursprospekt undersöka vilken betydelse, och eventuella samband, som funnits mellan namnbyte och kursens innehållsmässiga förändring. Jag kan konstatera att namnbytena varit befogade och att kurserna, i stort, under de olika namnen svarat upp till de förväntningar som funnits på dem.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
SYFTE	1
METOD	1
PINGSTRÖRELSENS BAKGRUND	2
KAGGEHOLMS BAKGRUND	3
MISSION	4
SPRÅKKURSERNA	4
RESULTAT	5
Missionslinjen	5
Ämneskursen	5
U-landslinjen	6
Missions och u-landskursen	6
Missions och u-landslinjen	7
Internationella linjen	7
Onådda folk linjen	8
DISKUSSION	8
SLUTORD	13
KÄLLFÖRTECKNING	
BILAGOR	

INLEDNING

Inför läsåret 1998-99 annonserade Kaggeholms folkhögskola ett kursprogram som man kallade "Onådda Folk linjen". Jag tyckte det var ett märligt namn på en folkhögskolelinje och började fundera över vad den innebar. Linjeprospektet presenterar linjen som en utbildning för att "nä ut med evangeliet". Den traditionella benämningen för detta är "mission."

Jag var själv elev på skolan läsåret 1971-72. Då fanns det en linje som kallades U-landslinjen där de som var missionsintresserade gick. Var möjligen den nya kursen ett nytt namn på den gamla U-landslinjen eller fanns det också innehållsmässiga förändringar? Denna fundering ledde vidare, och jag kunde konstatera att en kurs med anknytning till mission varit med under flera namn sedan skolan startades. Nu uppstod frågan om det under åren varit samma kurs som bara fått ändra namn som en kosmetisk anpassning till rådande trender inom missionen. Trender som i sin tur påverkats av rådande samhällsklimat med avsikt på arbete i, främst, U-länder. Ordet "mission" har tidvis varit negativt belastat och genom namnbyte skulle man kunna undvika negativa associationer.

SYFTE

Jag vill med detta arbete undersöka om den ovan nämnda kursen, med missionsanknytning, utvecklats till form och innehåll i samband med att den bytt namn under perioden 1945 till 1999.

METOD

För att få ett övergripande perspektiv på huvudmannen för Kaggeholms folkhögskola, den svenska pingströrelsen, gör jag en kort historisk översikt av denna rörelse i Sverige. Materialet till denna översikt kommer från tillgänglig litteratur som skrivits av olika författare med anknytning till rörelsen. Det hade varit värdefullt att få med material även från någon utanför rörelsen, men det lilla som finns handlar i första hand inte om historiken, utan om teologin. Å andra sidan ligger det mer fakta

än värdering i historiken så jag tror inte att det skulle finnas någon avgörande skillnad i historieskrivningen, oavsett om den är skriven av någon inom eller utom rörelsen.

För att förstå bakgrunden till den undersökta linjen är det också av vikt att känna till Kaggeholms folkhögskolas bakgrund och historia. Här har jag gjort en noggrannare genomgång då det är viktigt för att förstå den undersökta kursens utveckling. Till hjälp i detta arbete har jag haft tillgång till litteratur samt årsberättelser. Till hjälp när det gäller kursinnehåll har jag, förutom i tillämpliga delar samma litteratur som ovan, haft kurskataloger och prospekt som presenterat linjen. Jag har inte följt linjen kontinuerligt under alla år och undersökt eventuella succesiva förändringar utan endast tittat på de läsår då linjen bytt namn. Under en period var linjen utlokaliserad till en filialskola på annan ort. Denna period har lämnats utanför detta arbete. Man skall kanske också hålla i minnet att klassrumssituationen och kurskatalogens ambitioner inte alltid stämmer överens. Men även det ligger utanför detta arbete. Annan värdefull information har jag fått i samtal med Onådda folklinjens nuvarande föreståndare, Jim Liddle, som välvilligt hjälpt till att skaffa fram material, samt den tidigare rektorn på skolan, Åke Boberg.

PINGSTRÖRELSENS BAKGRUND (i Sverige)

Pingströrelsen är en baptistisk rörelse inom kristendomen. Det betyder att man praktiserar dop genom nedsänkning av människor som avlagt en bekännelse om att de tror på Jesus som Guds son. Det som var det nya med Pingströrelsen, när den uppträdde strax efter förra sekelskiftet, var att man också tog läran om de Andliga nådegåvorna på allvar och ville praktisera dem. Det som enligt Apostlagärningarna skedde på pingstdagen i Jerusalem har gett rörelsen dess namn. I pingströrelsens teologi ligger också en stark betoning på mission. I Sverige uppträdde den nya rörelsen kring nyåret 1906-07. Den började på tre platser nästan samtidigt, nämligen Skövde, Arvika och Stockholm. Influenserna kom från Los Angeles och Kristiania. Den nya väckelsen spred sig snabbt över landet, särskilt inom baptistförsamlingarna.

En pastor i baptistförsamlingen i Lidköping vid namn Lewi Johansson kom tidigt i kontakt med den nya rörelsen. År 1911 blev han föreståndare för den nybildade baptistförsamlingen Filadelfia i Stockholm. Han hade då bytt efternamn till

Pethrus. På grund av avvikande åsikter från baptistsamfundets, om vem som fick deltaga i nattvarden, kom Filadelfiaförsamlingen och dess föreståndare att uteslutas ur Svenska baptistsamfundet år 1913. Resultatet blev att en rad andra församlingar också lämnade baptistsamfundet, samtidigt som nya pingstförsamlingar bildades. Lewi Pethrus kom därmed att bli ledaren för den nya svenska pingströrelsen, en rörelse som var mycket expansiv. Från 1915 till 1930 ökade man från 15 st. församlingar till 419 st.¹⁾ Filadelfiaförsamlingen i Stockholm kom att bli den största pingstförsamlingen i Sverige och med den dynamiske ledare som Lewi Pethrus var blev den banbrytande på många områden. Ett av dessa områden var skolan.

KAGGEHOLMS BAKGRUND

”Pastor Lewi Pethrus hade tidigt lagt sitt intresse för skolfrågor i dagen. Redan 1920 väckte han ett förslag i styrelsen för Filadelfiaförsamlingen i Stockholm att ”anordna en folkskola i vilken i synnerhet kristendomsundervisningen fick gå i överensstämmelse med NT:s, (nya testamentets, min kommentar) lära. De närvarande uttalade sig för anslutning till denna tanke, och beslöt att föreslå församlingen att välja en kommitté, som fick i uppdrag att verkställa en grundlig undersökning angående denna saks förverkligande”.²⁾ Det som tycks ha utlöst detta initiativ var 1919 års undervisningsplan där man förändrade kristendomsundervisningens ställning i skolorna. Den fick inte längre vara konfessionellt bunden till kyrkan. Man gjorde ett försök med en folkskola i församlingens regi läsåret 1922-23 men gav upp redan efter ett år då ”...det visade sig, att det skolföretag, som här föresvävade oss, var oss övermäktigt”.³⁾

Efter de erfarenheter man gjort förstod man att tanken på en folkskola på kristen grund var omöjlig att genomföra och ännu svårare var det med ett läroverk. Så småningom dök tanken på en folkhögskola upp. ”Vad vi skulle behöva var en skola för pingstväckelsens ungdom, där de kunde få utbildning för olika uppgifter, som de kände sig kallade till, en ungdomsskola, driven efter den för landet fastställda

---

¹ 1915 fanns det 15 pingstförsamlingar, 1920 125 st., 1930 419 st., och 1968 562 st. På denna nivå har det planat ut och antalet församlingar är idag runt 560 st. med ca. 90.000 medlemmar. (Boberg 1969). Siffrorna 1999 är något lägre beträffande antal församlingar medan medlemsantalet är oförändrat.

² Lindberg 1991 s.120-126

³ Pethrus 1955 s.164

läsplanen för svenska folkhögskolor”.⁴⁾ Detta var 1933 och en ny kommitté tillsattes. Inget hände dock och 1939 och 1941 var frågan uppe igen. I mars 1942 hade den senaste kommittén ett genomarbetat förslag färdigt och den 24 april togs beslut att starta en folkhögskola på hösten samma år. Eftersom pingströrelsen saknar en centralstyrelse blev det formellt Filadelfiaförsamlingen i Stockholm som kom att driva skolan, men den betjänade hela pingströrelsen. Lokalfrågan var inte ordnad när beslutet om att starta skolan togs så när man började läsåret den 15:e september 1942 var det i provisoriska lokaler i Rörstrands slott i Stockholm. I april 1943 inköptes Kaggeholms slott, ca. 30 km. utanför staden, i Ekerö kommun, och knappt ett år senare flyttade skolan dit. I och med flytten blev skolan också ett internat.

MISSION

Mission betyder ”uppdrag”. I kristna sammanhang betecknar det både religiös förkunnelse, med syfte att värva människor till den tro man representerar, och socialt arbete samt hälso- och sjukvård. Denna definition är viktig att känna till för förståelsen av den undersökta kursen.

SPRÅKKURSERNA

År 1922 började vid Fria Bibelinstitutet i Högsby kurser för missionärskandidater inom pingströrelsen. De gick över två terminer och var de första längre kurserna.⁵⁾ De pågick fram till 1930, då de flyttades till Stockholm och drevs i Filadelfiaförsamlingens regi.⁶⁾ Dessa kurser varade i tre terminer, och undervisning gavs i svenska, engelska och franska. Efter några kurser lades även missionshistoria och bibelstudium till. Här hölls kurserna, med några avbrott, fram till 1942,⁷⁾ då de uppgick i den nystartade Rörstrands folkhögskola. Detta var embryot till den kurs som detta arbete handlar om. Som rektor för den nya skolan anställdes den lärare som tidigare ansvarat för språkkurserna. De första läsåren var

---

⁴⁾ Pethrus 1955 s.165

⁵⁾ Se bilaga 1A

⁶⁾ Orsaken till att Filadelfiaförsamlingen tog över kursen var en schism beträffande kursinnehållet. Lindberg har utförligt beskrivit det i sin bok s.68-116.

⁷⁾ Lindberg 1991 s.117-118

undervisningen gemensam för missionärskandidaterna och folkhögskolans övriga elever. På grund av världskriget var det omöjligt att sända ut missionärer så behovet av en särskild kurs fanns inte. Höstterminen 1944 startades en kurs i franska för dem som skulle ut och arbeta i fransktalande Afrika när kriget var slut.

RESULTAT

MISSIONSLINJEN

Höstterminen 1945 gjordes en uppdelning i en allmän linje och en missionslinje. Åtta elever valde den nya linjen det året. Det följande läsåret hade man nio elever i första årskursen och elva i andra. Kursinnehållet var till största delen gemensamt med den allmänna linjens.⁸⁾ Det nya för missionslinjen, och som motiverade dess namn, var att man hade ett större språkblock, samt historia och naturlära som profilämnen. Läsåret 1951-52 blev det sista med det namnet. Orsaken var att skillnaderna mellan den allmänna linjen och missionslinjen var för små, samt att missionärskandidater läste på allmän linje och vice versa. Istället blir allt en allmän linje med språktillval. Det var fördjupning i svenska, samt engelska och franska som erbjöds. Mellan 15 och 20 elever läste årligen språktillvalet. Till läsåret 1963-64 försvann även språktillvalet och kvar blev endast en allmän linje. Orsaken uppges vara brist på efterfrågan av den erbjudna kursen.⁹⁾

ÄMNESKURSEN

Till läsåret 1967-68, alltså tre år senare gör man ett nytt försök att få liv i den gamla missionsinriktade linjen. Namnet säger inget om innehållet, idag hade den kanske benämnts tema-kurs eller liknande, men kursinnehållet talar ett tydligt språk.¹⁰⁾ 15 elever genomförde kursen. De två verkliga profilämnena var U-landskunskap och U-landsaktuellt, som tillsammans hade åtta veckotimmar. Det sistnämnda ämnet byggde i stort på medias rapportering av vad som hände ute i världen samt gästföreläsare och studiebesök. Ämnet U-landskunskap var mycket

---

⁸ Se bilaga 1B

⁹ Enl. samtal med pensionerade rektorn Å.Boberg

¹⁰ Se bilaga 1C

innehållsrikt. ”Studier av u-ländernas utvecklingsproblem i anslutning till deras befolkningssituation, näringsliv, statsskick och skolväsende. Ämnet omfattar även en etnografisk orientering och presentation av olika biståndsorgan och projekt, samt politisk orientering.”¹¹⁾ Denna kurs gav tydligen mersmak och efter utvärdering återkom den till läsåret 1969-70, då med namnet

U-LANDSLINJEN

Den nya linjen avvek inte mycket från den tidigare Ämneskursen till sitt innehåll.¹²⁾ Det var främst namnet som var nytt. Tydligt fyllde den ett behov för den genomfördes av 23 elever andra året den gick. (För första året saknar jag statistik). Denna kurs hade mellan 20 och 25 elever per år fram till 1974. Det året upphörde linjen på Kaggeholm och flyttades till den nystartade Mariannelunds folkhögskola. Den kom även där att bibehålla sin profil. Orsaken till flyttningen var dels att man hade bättre utrymme och lokaler, dels att kursföreståndaren tillträdde som rektor på den nya skolan och ”tog kursen med sig.”¹³⁾

MISSIONS OCH U-LANDSKURSEN

Efter sju år på Mariannelund kom kursen delvis tillbaka till Kaggeholm. Det började med en terminskurs på 17 veckor hösten 1981, som man drev parallellt med kursen i Mariannelund. I prospektet för kursen skriver man att man vänder sig till både missionsintresserade, blivande och verksamma missionärer. ”Missions och u-landskursen syftar till bättre förberedelse för en konkret arbetsinsats i andra länder.”¹⁴⁾ Ämnesutbudet var något magrare än det gamla upplägget.¹⁵⁾ Hösten därpå, 1982, tog man steget fullt ut och flyttade av praktiska orsaker, såsom närheten till missionsorganisationer och olika hjälporgan, hela kursen tillbaka till Kaggeholm igen. Det nya namnet blev

---

¹¹ Kaggeholms folkhögskolas årsberättelse 1968

¹² Se bilaga 1D

¹³ Enl. samtal med pensionerad rektor Å. Boberg

¹⁴ Prospekt om kursen utgivet 1981

¹⁵ Se bilaga 1 E

MISSIONS OCH U-LANDSLINJEN

Den här gången var kursen upplagd i två delar. Man kan enkelt säga att höstterminen, som kallades Missions och U-landskurs, var en grundkurs och vårterminen, som kallades Missions och bibelkurs, en fördjupningskurs.¹⁶⁾ Utbildningen anordnades nu i samarbete med Pingstmissionens U-landshjälp, PMU, som är ett centralt organ för samordning av missionsinsatser, och Filadelfiaförsamlingen i Stockholm. Dessa samarbetspartners bistod i första hand med lärarresurser och handledning i projektarbeten. Man påpekar även i prospektet att undervisningen präglas av en starkt praktisk inriktning. Till det praktiska hörde även en kurs i terrängbilkörning!

INTERNATIONELLA LINJEN

När den Internationella linjen introducerades var det av två anledningar. Dels startade systerskolan Vieböck en linje med mera utpräglad missionsinriktning, och dels hade man nu på Kaggeholm ett samarbete med en bibelskola i Durban, Sydafrika. Detta samarbete innebar att afrikanska elever under höstterminen deltog i undervisningen i Sverige. På vårterminen reste hela klassen till Durban och fullföljde kursen där. All undervisning skedde på engelska. I kursbeskrivningen står bl.a. "Kursdeltagarna har själva möjlighet att påverka undervisning och arbetssätt. Studierna är projektinriktade. Utställningar är en del av projekten."¹⁷⁾ När det gäller resan till Sydafrika skriver man: "Syftet med resan är att lära sig hantera ett större projekt från första planering till redovisning."¹⁸⁾ Några nya ämnen dyker också upp som självständiga på schemat. Det är världsreligionerna, informationsmetodik och invandrarkunskap som här får egen avsatt tid.¹⁹⁾ Studentutbytet med Afrika upphörde efter två år, men linjen fanns kvar t.o.m. läsåret 1996-97. Den hade mellan 10 och 14 elever varje år.

---

¹⁶⁾ Se bilaga 1F

¹⁷⁾ Prospekt över Internationella linjen 1991

¹⁸⁾ Ibid

¹⁹⁾ Se bilaga 1G

ONÅDDA FOLK LINJEN

På hösten 1998 gjordes ett försök med en linje kallad Onådda folk. Definitionen på onådda folk är ”en folkgrupp med för få troende kristna för att bilda egen församling”²⁰⁾ I linjepresentationen framhålls att profilämnena ger viktiga specialkunskaper för att nå de onådda.²¹⁾ Kursinnehållet presenteras under fyra huvudgrupper: missionskunskap, onådda folk, språk och bibel.²²⁾ Kursen genomfördes med nio elever. Man arbetade tillsammans med A.D. 2000-rörelsen i Colorado Springs i USA²³⁾ i ett större kartläggningsprojekt om onådda folk. En annan samarbetspartner var Wycliffe bibelöversättarorganisation²⁴⁾.

DISKUSSION

Efter denna genomgång av 80 års utbildningsinsatser inom den svenska pingströrelsen, varav 57 år som folkhögskola, kan det vara intressant att göra en jämförelse över tid. Det som hänt i det svenska samhället under denna tidsperiod påstås ibland vara mer än under de föregående 1000 åren. Riktigheten i detta påstående kan kanske diskuteras, men att mycket skett är odiskutabelt. Så även på skolan område. Urval av ämnen och dess benämningar är det som först syns. Modersmålet har blivit svenska, räkning har blivit matematik o.s.v. Många av de ämnen som idag återfinns på skolan schema fanns inte för 25 år sedan, i vissa fall inte ens för fem år sedan.

När det gäller en så speciell linje som den här undersökta blir naturligtvis urvalet ett annat, jämfört med den allmänna skolans utbud. Intentionerna var ju under de första åren, från Det Fria Bibelinstitutet i Högsby 1922 via språkkurserna som 1930 startade i Filadelfiaförsamlingens i Stockholm regi och fram till Rörstrands folkhögskola startade sin verksamhet, att utbilda missionärer. Det var alltså fråga om en typ av yrkesutbildning. Min förväntan var att hitta några typiska sådana ämnen, men fränsett språk och geografi fanns de inte. När det gäller bibelkunskapen kan den

²⁰ Enl. samtal med kursföreståndaren J. Liddle

²¹ Kursprospekt 1998

²² Se bilaga 1H för det fullständiga utbudet

²³ En rörelse som arbetar för att kartlägga behovet och samordna missionsinsatser hos onådda folk

²⁴ En internationell organisation som arbetar med alfabetisering och översättning av bibeltexter

inte sägas vara en typisk missionärsutbildning, även om missionärens uppgift var att undervisa ur bibeln. Jag tror mig här se ett inflytande av det dåtida samhället där imperialismen och den vita rasens överlägsenhet var en självklarhet för européerna. I Indien och Afrika var det Europa som regerade och civilisation var detsamma som europeiskt tänkesätt och religion. Nu arbetade inte de frikyrkliga missionärerna efter detta tänkesätt, medvetet, då de ville möta individer att vinna för sin övertygelse, och inte för att införa nya traditioner. Men ämnen som kulturförståelse och andra närliggande områden var inte det som låg överst i deras förberedelse för mötet med nya kulturer. Det Fria Bibelinstitutets initiativ var ändå mycket bra för sin tid. När sedan Filadelfiaförsamlingen i Stockholm tog över²⁵⁾ inträdde en försämring. Kursen kom nu att bestå nästan enbart av språkundervisning i tre terminer. Lewi Pethrus menade att Fria Bibelinstitutet höll på att utvecklas till en predikantskola och det var han negativ till. Efter några år lade man dock till bibelstudier och missionshistoria.

När folkhögskolan varit igång i tre år tog planerna på en missionärsutbildning fast form igen. Namnet var "Missionslinjen." Det man kan läsa ut av kursplanen ger egentligen ingen motivering för namnet. Vad man erbjöd var till största delen en fördjupad språkutbildning. Kursen upphörde också under det namnet 1952 och fortsatte som en vanlig allmän linje med språktillval. Så småningom försvann även den fördjupade språkkursen. "Av brist på efterfrågan", säger en av skolans tidigare rektorer.²⁶⁾ Denna brist på efterfrågan är inte så underlig. De som ett par decennier tidigare hade tänkt sig utomlands som missionärer hade, med enstaka undantag, endast folkskolans utbildning i botten. Nu hade den allmänna skolan en god språkundervisning och det Kaggeholms folkhögskola kunde erbjuda hade många redan kunnat skaffa sig genom realskola, kvällskurser och på annat sätt.

Tredje gången kursen dyker upp, 1967, är det under det neutrala namnet "Ämneskursen." Nu har en stor förändring inträffat. Man kan se att ambitionsnivån höjts. Förutom bibelämnen och språk finns det profilämnen med en klar inriktning på arbete i U-länder. Året därpå har linjen fått ett "riktigt" namn: U-landslinjen. Till innehållet är det endast smärre justeringar. Det är en efterfrågad utbildning som erbjuds och man har god beläggning på kursen, mellan 20 och 25 elever varje år.

---

²⁵ Se not 6

²⁶ Enl. samtal med pensionerade rektorn Å. Boberg

I det rådande samhällsklimatet är ordet "mission" ute och det kan vara en av anledningarna till namnet på kursen. Titeln "Missionär" hade, felaktigt menar jag, blivit negativt belastad. Många hade fått för sig att det var religiöst fanatiska människor som for till främmande kulturer med avsikt att utrota dem. Med några få undantag var sanningen att missionären var u-landsarbetare, långt innan ordet var uppfunnet. Man hade hjälpt byar med att bygga upp hälso- och sjukvård, man hade lärt människor att använda effektivare redskap och metoder för både byggnation och jordbruk och man hade medverkat till att bygga upp infrastrukturer. Låt vara att detta var ett slags biprodukt, då man i första hand rest ut till dessa länder med avsikt att förkunna evangelium, men i missionärernas spår följde en successiv utveckling i positiv riktning för de människor som kom i kontakt med missionen.

1965 hade SIDA startat sin verksamhet som en statlig myndighet med uppgift att fördela bidrag till olika projekt i utvecklingsländer. Över lag började samvetet för de sämre lottade världsmedborgarna vakna i den rika I-världen. Möjligheterna för en ny typ av missionärer öppnades. De kom att kallas u-landsarbetare, men de anslöt sig till de lokala kristna församlingarna och blev en resurs även i det redan etablerade församlingsarbetet. De kom i första hand att arbeta med sociala projekt, byggprojekt, brunnborrning, jordbruksutveckling med mera.

Eftersom mycket av kompetensen fanns bland missionärerna, som hade erfarenhet av arbetet och kontakter vid sidan av många gånger korrumperade regimer, kom missionen att få en stor roll som förmedlare av svenskt bistånd i den nya typen av U-landsarbete. Med dessa uppdrag växte också kraven på kompetens från myndigheternas sida, och när de gamla missionärerna skulle ersättas behövdes folk som var kunnigt i frågorna redan från början. Dessa behov tillmötesgicks genom det nya upplägget av den gamla missionskursen. Kursen hade nio veckotimmar direkt riktade mot arbete i dessa länder, som gav värdefulla kunskaper. Det handlade inte bara om teori, utan man hade också expertbesök och gjorde själva studiebesök på organisationer som arbetade med u-landsfrågor. Här kan vi se en tydlig breddning av intresseområden då man sträcker sig även utanför den traditionellt kristna hjälpverksamheten.

När man inför läsåret 1982-83 gjorde nästa namnbyte återkom "mission" igen. Det märks också på innehållet. Antalet veckotimmar för ämnet u-lanskunskap har dragits ner men man har lagt till ämnet kulturförståelse samt tre veckotimmar

praktiska ämnen. I det sistnämnda ingick sådana saker som bedömdes viktiga att träna på inför ett liv i "bushen". Det handlar om att hantera radio-kommunikationsutrustning, att klara enklare bilreparationer, att kunna leva enkelt och spartanskt.

När det som kallas "Ämneskursen" får sin fortsättning som "U-landslinjen," och så småningom som "Missions och u-landslinjen," har något inträffat. Ämnena blir relevanta för namnet och plötsligt finns en täckning för det kursen utger sig för att vara. Den största orsaken till detta tror jag man kan finna i att en tidigare missionär, vid namn Åke Boberg, tillträtt som rektor 1963. Den rektor som var före honom hade visserligen ett missionsintresse, men var i botten språklärare. Boberg hade arbetat som lärare i Afrika och var förtrogen med missionsuppgiften på ett praktiskt sätt. Detta är säkert grunden till den nytändning som linjen fick när den togs upp igen. Samtidigt kan man se hur namnet är anpassat till trenderna i samhället, vilket jag ovan berört.

När namnet "mission" återkom hade man gjort en intressant uppdelning av kursen, på ett sätt som säkert motsvarade mångas behov. Kursen bestod av två delar, där höstterminen fungerade som en grundkurs för "u-landsarbetare", och vårterminen var en fördjupningskurs för "missionärer". Det var på våren som ämnen som undervisningsmetodik och församlingskunskap inplanerades. Det kan vara en eftergift åt dem som ville ha ordet "mission" med i namnet, och skulle kunna vara ett svar på den debatt som hade blossat upp inom pingströrelsen, och som fortfarande pågår, om vem som är missionär. Eftersom SIDA stödde olika projekt som drevs av den etablerade missionen skedde en polarisering mellan de som arbetade för SIDA och de som arbetade underhållna av svenska pingstförsamlingar. Det ansågs av många "gudfruktigare" att vara underhållen av en församling, vars medlemmar skänkte pengar till missionen för att människor skulle få höra evangelium, den ursprungliga missionstanken. Missionärerna hade redan från början praktiserat det kristna kärleksbudskapet att hjälpa den som var hungrig och sjuk. När de skänkta pengarna från Sverige inte räckte tog man tacksamt emot SIDA bidragen till byutvecklingsprojekt m.m. så att gåvorna kunde användas till församlingsarbete och förkunnelse. Men hemma i Sverige diskuterades om den som anställdes på bidragspengar hade rätt att kalla sig missionär, som ju var ett gudomligt uppdrag och som utfördes i tjänst hos en församling. Det verkar som den här nyinförda uppdelningen skulle kunna vara ett svar på den diskussionen. En termin och du blir

u-landsarbetare, två terminer och du blir missionär! Riktigt så enkelt är det inte i verkligheten, men tanken slår mej.

Internationella linjen blev nästa innovation. Mitt intryck är att nu börjar folkbildningstanken slå igenom i metodik och deltagarinflytande. Inom givna ramar för vad kursen ska innehålla utgick man från deltagarnas intressen i upplägget av den. Mycket var uppbyggt kring projektverksamhet av olika slag. Särskilt jobbade man inom ramen för informationsmetodik med utställningar och reportage, liksom foto, ordbehandling och desktop. IT på inmarsch alltså! Utbildningen var inte heller enbart inriktad på arbete bland människor i andra länder, utan även till människor från andra länder i Sverige. Den kursen hette invandrarkunskap. Till Internationella linjen kom det studenter från en samarbetande bibelskola i Durban och undervisningen bedrevs på engelska. Här finns onekligen täckning för namnet internationell, och det har skett en utveckling i takt med tiden.

När Internationella linjen tillkommer heter kursföreståndaren Jim Liddle. Han är från England, gift med en svenska och har jobbat som missionär i Afrika i många år. Mycket av hans erfarenheter präglar arbetssätt och kursutbud. Undervisning på engelska, utbytesstudenter och studieresa till Sydafrika ger det självklara namnet på linjen.

Under andra halvan av 1990-talet börjar allt fler missionsorganisationer tala om de onådda folkgrupperna. Detta når Kaggeholm och man anordnade en kurs, skraddarsydd för dem som vill arbeta bland dessa folkgrupper. Detta blev "Onådda folk linjen". Nu utvecklades ett samarbete med flera organisationer som har sådant arbete, och i projektform utförde man även uppdrag för dem. Man tog även medialinjens resurser till hjälp. Rätt i tid och med rätt innehåll skulle man kort kunna beskriva den linjen, med missionsorganisationernas ögon. Den blev dock ingen succé utan fick ett för lågt deltagarantal och hölls bara läsåret 1998-99. Innevarande läsår är man tillbaka till namnet Internationella linjen där man som ett av fyra profilämnen erbjuder folkgruppsstudier. Min tanke kring att Onådda folk linjen inte intresserade flera deltagare, är att den kanske uppfattades för "smal" för dem som hade ett mera allmänt intresse av internationella frågor och mission/u-landsarbete.

SLUTORD

”Jag vill med detta arbete undersöka om den ovan nämnda kursen utvecklats till form och innehåll i samband med att den bytt namn”. Så var min frågeställning i inledningen. Jag hade också en fundering kring om själva namnen var en anpassning till samhällets syn på mission. Låt mig säga att jag funnit både det jag väntade - och det jag inte väntade: Till det väntade hör att en förändring skett, till det oväntade att den varit så genomgripande, både till innehåll och metodik. En annan sak jag finner anmärkningsvärd, och som jag inte väntat, är att pingströrelsen var så tidigt ute med utbildningsinsatser på missionens område. Jag finner också att namnbytena på linjen, men något undantag,²⁷⁾ varit befogade, mer av hänsyn till innehållet än till påverkan utifrån. Den påverkan på linjeinnehållet, som förändrat linjen, ser jag som ett resultat av rörelsens egna ansträngningar att erbjuda en bra utbildning. En utbildning som har sitt ursprung i de behov man sett, och av att en missionär och U-landsarbetare har en relevant kunskap.

---

²⁷ Namnet ”Missionslinjen” uppfattar jag vara en eftergift åt missionsintresserade pingstvännen som tyckte att skolan skulle ha en sådan linje. Det fanns inget i kursen som är specifikt för en missionärsuppgift. Här ser jag alltså ett namn som inte har täckning för linjeinnehållet, vilket ju också snart visar sig då linjen läggs ner.

KÄLLFÖRTECKNING

Andersson S-E. Framtidsperspektiv i *Kaggeholms Folkhögskola 25 år* Boberg Å. (red.) (1967) Stockholm Kaggeholms folkhögskolas kamratförbund

Björkquist C. (1959) *Den svenska pingstväckelsen* Stockholm Förlaget Filadelfia

Boberg Å. En folkhögskolas historia i *Kaggeholms Folkhögskola 25 år* Boberg Å. (red.) (1967) Stockholm Kaggeholms folkhögskolas kamratförbund

Boberg Å. Tema U-land i *Kaggeholms folkhögskola 25 år* Boberg Å. (red.) (1967) Stockholm Kaggeholms folkhögskolas kamratförbund

Boberg Å. Den svenska pingstväckelsen i A. Hofgren (red.) *Svenska trossamfund* (1969) Hässleholm EFS förlaget

Halldorf O. Kaggeholm och missionen i *Kaggeholms folkhögskola 25 år* Boberg Å. (red.) (1967) Stockholm Kaggeholms folkhögskolas kamratförbund

Lindberg A. (1991) *Förkunnarna och deras utbildning. Utbildningsfrågan inom Pingströrelsen, Lewi Pethrus ideologiska roll och de kvinnliga förkunnarnas situation* Lund Lund University Press

Pethrus L. (1955) *Hos Herren är makten* Halmstad C.E.Fritzes Bokförlags AB

Sundstedt A. (1972) *Pingstväckelsen och dess utbredning* Stockholm. Normans förlag

Sundstedt A. (1973) *Pingstväckelsen – en världsväckelse* Stockholm. Normans förlag

Kaggeholms folkhögskolas årsberättelser från 1946, 1953, 1964, 1968, 1970, 1974, 1983, 1992, 1999

Kaggeholms folkhögskolas kursprospekt från läsåren 1945-46, 1946-47, 1967-68, 1969-70, 1981-82, 1982-83, 1991-92, 1998-99.

BILAGA

Ämnen och antal veckotimmar enligt kursplanen för de olika kurserna. På Fria Bibelinstitutet var alla ämnen obligatoriska medan det på de övriga kurserna varit vissa fria tillval utöver de obligatoriska ämnena. De fria tillvalen har i de flesta fallen handlat om språktillval. Uppgifterna om kursinnehåll och veckotimmar har hämtats från årsberättelser och kursprospekt, utom när det gäller Fria bibelinstitutet. På de senaste kurserna har antalet veckotimmar inte angivits, troligen på grund av en mer deltagarstyrd undervisning.

A

Kursplan vid Fria Bibelinstitutet i Högsby²⁸⁾ 1922

Svenska	4	Engelska	6
Franska	6	Räkning	2
Missionshistoria	3	Fransk bibelläsning	2
Engelsk bibelläsning	2	Bibelstudier	6
Geografi	2		

B

Kursplan för Missionslinjen på Kaggeholm 1945-46

Kristendom*	2	Geografi*	2
Kyrkohistoria*	1	Matematik*	5
Missionshistoria*	1	Naturlära	2
Modersmålet	5	Hälsolära*	1
Litteraturhistoria	1	Övningsämnen*	7
Engelska	6	Historia	2
Franska	6	Samhällslära*	1

*= ämnena läses tillsammans med allmän linje.

²⁸⁾ Lindberg s. 74

C

Kursplan för Ämneskursen på Kaggeholm 1967-68

Kristendom	3	Spanska	4
Religionshistoria	2	Swahili	4
Missionshistoria	2	Psykologi o Pedagogik	2
Svenska	3	U-landskunskap	6
Engelska	6	U-landsaktuellt	2
Franska	4	Tropisk hygien	1

D

Kursplan för U-landslinjen på Kaggeholm 1969-70

Kristendom	3	Swahili	2 alt.4
Religionshistoria	2	Socialpsykologi	2
Missionshistoria	1	Pedagogik	2
Svenska	2	U-landskunskap	5
Engelska	6	U-landsaktuellt	2
Franska	4	Hälsolära m tropisk	
Spanska	4	hygien	2
Nytestamentlig grekiska	1	Övningsämnen	4

E

Kursplan för Missions och u-landskursen på Kaggeholm hösten 1981

Bibelkunskap o troslära	7	Missionskunskap	4
Kulturförståelse	2	U-landskunskap	2
Psykologi o Pedagogik	2	Allmän språkkunskap	2
Språk A*	3-5	Språk B**	2
Hälsolära	2	Övningsämnen	5

* = Grundläggande eller fördjupande studier i swahili, engelska, franska, tyska eller spanska

** = Enskild fördjupning bl.a. genom studium av bibeln på det aktuella språket

F

Kursplan för Missions och U-landslinjen hösten 1982

Bibelkunskap o troslära	7	Missionskunskap	4
Kulturförståelse	2	U-landskunskap	2
Psykologi	2	Allmän språkkunskap	2
Språk*	3-5	Hälsolära	2
Gymnastik	1	Praktiska ämnen**	3

* = Grundläggande eller fördjupade studier i engelska, swahili, franska, tyska och spanska

** = Bokföring, motorkunskap, kommunikationsradio, enkel livsföring m.m.

Kursplan för Missions och U-landslinjen våren 1983. De ämnen som är samma som ovan upptagna är fördjupningskurser. Övriga ämnen är nya.

Bibelkunskap o troslära	7	Missionskunskap	3
Kulturförståelse	2	U-landskunskap	2
Undervisningsmetodik	4	Församlingskunskap	3
Projektarbete	4	Språk	3-5
Gymnastik	1	Praktiska ämnen	3

G

Kursplan för Internationella linjen 1991-92. Antal veckotimmar ej angivet.

Bibelkunskap	Troslära
Församlingskunskap	Missionskunskap
Internationella frågor	U-landskunskap
Kulturförståelse	Världsreligionerna
Informationsmetodik	Invandrarkunskap
Språk	Idrott

Som tillvalsämnen kunde man välja mellan:

Psykologi	Swahili, Tyska, Franska, Spanska
Samhällskunskap	Övningsämnen

H

Kursplan för Onådda folk linjen 1998-99 Antal veckotimmar ej angivet

---

I ämnet Missionskunskap ingår:	Missionshistoria
	Tvärkulturell mission
	Församlingsplantering
	IT i missionens tjänst
	Internationella frågor
I ämnet Onådda folk ingår:	Folkgruppsstudier
	Kulturanthropologi
	Religionssociologi
I ämnet Språk ingår:	Allmän språkkunskap
	Bibelöversättning
	Enskilda språk med CD-rom teknik
	Kinesiska, arabiska, turkiska m.fl. som tillval
I ämnet Bibel ingår:	Allmän bibelkunskap
	Bibliska principer och andlig utrustning
	Troslära
	Personlig utveckling